

Artikkel, Aftenposten - Julaften 1994

MELLOM VALGENE

Av

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Et uvanlig politisk år er ved ved veis ende. EU-saken overskygget alt annet på den politiske dagsordenen, og det ble et år preget av sterk uenighet, tilspissede motsetninger og intens aktivitet.

Slik måtte det bli. Her var bare to alternativer, ja eller nei. Alle visste vi at det var folkeavstemningen som skulle avgjøre veivalget, og debatten tok karakter av det. Der vi vanligvis i demokratiet har rom for å lete etter kompromisser og forene synspunkter, var det denne gang bare rom for "enten/eller".

Det ligger i politikkens natur at det vil være uenighet og konflikt, og at temperaturen til tider blir høy. Men når vi nå har EU-avgjørelsen bak oss, er det viktig å minne hverandre om at "både/og" faktisk vel så ofte er en viktig ledetråd i den politiske hverdagen. Voteringene er sluttsteinene på de politiske beslutningsprosessene. Alternativene det stemmes over har som oftest blitt slipt til over lang tid, for å finne løsninger mange kan slutte opp om. Av den grunn ligger det også i politikkens natur å søke samarbeid og ha blick for de mulighetene som ligger i å favne om mange hensyn og behov.

Dette perspektivet trenger vi i årene som kommer. De politiske målene, utfordringene og oppgavene er de samme som før EU-avstemningen. Vi må få bukt med arbeidsledigheten; vi må sikre velferden for alle; vi må verne bedre om miljøet; og vi må ivareta vårt fredsbevarende ansvar. Og alt skal skje innenfor rammen av sterke internasjonale endringer, i en tid med stor usikkerhet.

Da har vi ikke råd til å være dypt uenige for lenge av gangen. For er det noe de siste årene har vist, er det at vi - EU-saken til tross - har klart å

samarbeide oss fram til gode resultater for Norge. Gjennom det inntektspolitiske samarbeidet, med det politiske samarbeidet i Stortinget, og gjennom felles innsats ute i kommunene og fylkeskommunene har vi sammen klart å føre norsk økonomi inn på rett spor. Situasjonen og utsiktene ved dette årsskiftet er bedre enn fjorårets, og årene før der igjen - nettopp fordi det har vært bred oppslutning om å føre en stø kurs, ut fra de linjer som ble trukket opp etter krisen midt på 80-tallet.

Denne kursen må holde fram. At det nå går bedre i norsk økonomi må ikke få skygge for det faktum at landet vårt må ha nye bein å stå på, når oljeinntektene begynner å synke rett over århundreskiftet. Nå som før stilles det krav til oss om å bruke både nærlyset og fjernlyset. Det er f.eks. opplest og vedtatt at det tar 8-10 år å få en bedrift i skikkelig gjenge, om den i det hele tatt overlever sine første farlige leveår. Når vi så vet hvor mange nye bedrifter, prosjekter og arbeidsplasser vi trenger for å veie opp for reduksjonen i oljeinntektene, må vi også handle ut fra det perspektiv at "år 2005 er nå".

Og da dreier det seg ikke først og fremst, slik mange prøver å gi et inntrykk av, om å hevde næringslivets eller industriens egeninteresser. Hva det gjelder er å trygge velferden for alle, slik vi har hatt som rettesnor for utviklingen gjennom hele etterkrigstiden. Da må vi både ha produksjonslivet og velferden for øyet; og se til at vi hele tiden utvikler bedrifter og arbeidsplasser som gjør det mulig å realisere våre mål om velferd og rettferdig fordeling. Det er ikke enten offentlig eller privat sektor, men både/og.

Nest etter nei-resultatet var det fremmøtet som vakte oppmerksomhet ved EU-avstemningen. Nesten 90% vitner om stor interesse og sterkt politisk engasjement. Det kan love bra for den politiske aktiviteten framover, og for styrken i folkestyret vårt - både lokalt og nasjonalt. Men det er også tegn i tiden som dessverre kan tale i en annen retning; at det er lettere å engasjere seg opp mot valg, og særlig når det er et enten/eller som valget dreier seg om, enn det er å engasjere seg mellom valgene.

Og det er nettopp der vi nå befinner oss; mellom EU-valget 94 og kommunevalget 95. I disse dager pågår nominasjonene, og fra flere kanter av landet meldes det om store frafall på listene. Mange kvier seg

tydeligvis for å stille til gjenvalg, samtidig som mange vegrer seg for å bli med.

Disse signalene må vi ta alvorlig. Folkestyret er ikke en institusjon vi kan ta som gitt, men et samfunnsverktøy som fordrer å bli brukt aktivt av alle. Det er et verktøy som forplikter. I demokratiet står vi alle til ansvar.

Derfor må vi spørre oss om mulige årsaker bak disse problemene. Er det politiske hverdagsarbeidet blitt for detaljert og komplisert? Blir det for mye sektorpolitikk, og for liten tid og anledning til å drøfte hva mange oppfatter som de politiske hovedspørsmålene? Må de som engasjerer seg forsake for mye - f.eks. klemte inn som de fleste er mellom yrke, familieliv, oppdrageransvar og behov for å pleie kontakt med nære venner? Trenger vi større felles oppmerksomhet og samtaler om hvordan det er å eksponere seg politisk, i et stadig mer kritisk og pågående søkelys fra medier og offentligheten?

Jeg vet mange som er politisk aktive er opptatt av slike spørsmål. Da bør vi også i tiden som kommer ta oss tid til å snakke nærmere om dem. For alle institusjoner og organisasjoner er problemer med rekrutteringen, engasjementet og ansvarsviljen et tegn på dypereliggende utfordringer. I de forandringstidene vi er inne i, ville det være rart om vi ikke også trenger en diskusjon om demokratiets kår og utsikter. Heller ikke her kan vi slå oss til ro med tingenes tilstand, når utfordringene krever at vi hele tiden må være i bevegelse.

Her ligger antakelig det viktigste kravet til oss - i politikken, i det økonomiske livet, og fremst av alt i alle våre andre mellommenneskelige forhold; at vi evner å samtale, debattere og finne løsninger ut fra budskapet i Karin Boyes fine dikt, "I rørelse". Med hennes ord kan vi trygt ønske hverandre god jul, og si vel møtt til en ny politisk arbeidsdag over nyåret:

Den mätta dagen, den är aldri störst.

Den bästa dagen är en dag av törst.

Nog finns det mål och mening i vår färd -

men det är vägen, som är mödan värd.

*Det bästa målet är en nattlång rast,
där elden tänds och brödet bryts i hast.*

*På ställen, där man sover blott en gång,
blir sömnen trygg og drömmen full av sång.*

*Bryt upp, bryt upp! Den nya dagen gryr.
Oändligt är vårt stora äventyr.*